

ПОВОДОМ ИЗЛОЖБЕ И МОНОГРАФИЈЕ ВАЈАРА РАДЕТЕ СТАНКОВИЋА (1905-1996) У НАРОДНОМ МУЗЕЈУ

БЕЗВРЕМЕНИ ИДЕАЛ ЛЕПОТЕ

● Опус овог вајара, који је иза себе оставио више од 800 дела, остао је недовољно познат и афирмисан ● Изложба (и монографија) која исправља неправду представља 79 скулптура уметника

У Народном музеју у Београду током августа и септембра траје изложба скулптора Радете Станковића (1905-1996. год.) а поводом ње издата је и обимна монографија о делу уметника. Радета Станковић био је први професор за скулптуру на Академији примењених уметности у Београду и - од 1948. па до 1968. године с особитим успехом учествовао је у васпитавању 20 младих генерација уметника. Међутим, импозантно Станковићево скулпторско дело, са више од 800 радова, и после његове смрти остало је мало познато, недовољно афирмисано и без ваљане стручне обраде, па је Факултет примењених уметности одлучио да поводом свог педесетогодишњег јубилеја, у сарадњи са Народним музејем, објави монографију и организује

постхумну и ретроспективну изложбу скулптура Радете Станковића.

Аутор изложбе и монографије је др Миланка Тодић, а на изложби је представљено 120 експоната: 79 скулптура насталих између 1935. и 1995. године, 20 цртежа и 20 фотографија.

Радета Станковић је дубоко веровао у исправност и свременост традиционалног идеала лепоте и никада није посумњао у своја првобитна, студентска, сазнања, нити се његова чврста стваралачка воља колебала око исправности одабраног пута. Он сам у предговору за каталог прве самосталне изложбе, коју је одржао 1973. године, у тренутку када је могао прославити четири деценије вајарског стваралаштва, наглашава: „Моје интересовање кретало се у домену фигуралне пластике, на прин-

ципима који су у суштини увек били константне вредности“.

Опус Радете Станковића може се разврстати у неколико раздобља. Тако његов први стваралачки период доста јасно ограничавају 1933. и 1945. година. Други обухвата послератне године и време деловања на Академији примењених уметности (1945-1968), а обележен је реализацијом многобројних јавних споменика. Трећи, последњи велики циклус његовог рада (1968-1996) пропраћен је самосталним изложбама и делима интимистичке камерне скулптуре.

Године 1938. Радета Станковић је с инжењером Милошем Сомборским освојио награду на конкурс за споменик краљу Александру Карађорђевићу у Нишу, који је реализован и откривен 17. децембра

Радета Станковић у атељу

1939. године. Била је то огромна бронзана фигура краља на коњу, величине 4,5 метра, постављена на девет метара високи постамент од гранита. Ова споменичка Станковићева скулптура није сачувана јер је претопљена 1946. године, али је сачувана обимна документација и скице.

Учествовао је и на многобројним конкурсима за јавне споменике после Другог светског рата, дакле после позива Антуна

Августинчића 1945. године да му буде један од сарадника на изради грандиозне фигуре Победе на споменику Црвеној армији на Батној Скели. У раздобљу 1945. и 1988. године Радета Станковић је урадио 15 јавних споменика међу којима су Електромонтери, Радник, Васа Чарапић, Обалски радник, Жарко Зрењанин, Партизан, Борац на гробљу ослободилаца Београда и многи други. М. Челар

Радета Станковић: Споменик краљу Александру, подигнут у Нишу 1939. а претопљен 1946. године